

Gemeente Assen

Kansrijk opgroeien in Assen

Jongeren in Assen groeien op tot volwassenen die zelfstandig, gelijkwaardig en actief deelnemen aan de maatschappij.

**Kadernota integraal jeugdbeleid Assen
2009-2012**

Inhoudsopgave

<i>Inhoud</i>	2
<i>Voorwoord</i>	3
<i>Samenvatting</i>	4
1. <i>Inleiding</i>	5
1.1 Missie en pijlers van het jeugdbeleid	5
1.2 Positionering integraal jeugdbeleid	5
1.3 Totstandkoming van deze nota	6
1.4 Vervolg	7
1.5 Monitoring en evaluatie	7
1.6 Financiën	7
1.7 Definities	7
1.8 Leeswijzer	7
2. <i>Ontwikkelingen en stand van zaken</i>	8
2.1 Maatschappelijke trends	8
2.2 Assen in ontwikkeling	9
2.3 De jeugd in Assen	9
2.4 Conclusies	13
3. <i>Assense visie op jeugdbeleid</i>	14
3.1 Missie en prioriteiten in de aanpak	14
3.2 Doelgroep	14
3.3 Maatschappelijke partners	15
3.4 Rol en instrumentarium gemeente	15
4. <i>Jeugdparticipatie</i>	16
5. <i>Pijlers: ambities en doelstellingen</i>	18
5.1 Pijler 1: Onderwijs en ontwikkeling	18
5.2 Pijler 2: Gezond opgroeien	20
5.3 Pijler 3: Veiligheid	21
5.4 Pijler 4: Startkwalificatie, arbeid en inkomen	22
5.5 Pijler 5: Vrije tijd	23
6. <i>Vooruitblik op de uitvoering</i>	27
Bijlagen:	
<i>Bijlage 1: Overzicht pijlers en instrumenten van het jeugdbeleid</i>	
<i>Bijlage 2: Verslag van de werkconferentie</i>	
<i>Bijlage 3: Uitkomsten van de enquête onder jongeren naar hun wensen en behoeften met betrekking tot jeugdparticipatie</i>	

Voorwoord

De jeugd heeft de toekomst! Jeugdigen moeten echter wel kansen krijgen om een belangrijke rol in die toekomst te kunnen spelen. Daarom ligt voor u de nieuwe kadernota jeugdbeleid van de gemeente Assen.

Er gebeurt veel in Assen en het gaat ook goed met onze jeugd. De ontwikkelingen gaan snel, zowel in de maatschappij als in onze stad. Dus zitten we niet stil en werken we met elkaar aan de ambitie om een bijdrage te leveren aan het opgroeien van jongeren tot volwassenen die zelfstandig, gelijkwaardig en actief deelnemen aan de maatschappij. De ambitie die al uit het collegeakkoord sprak willen we verder uitbouwen: ruimte voor jeugd, letterlijk en figuurlijk. Ruimte om eigen initiatieven te nemen, ruimte voor eigen verantwoordelijkheid van jeugdigen en hun ouders/verzorgers. Daarnaast ook ruimte binnen de gemeentelijke kaders om jeugdigen die het niet zelf kunnen, te faciliteren en weer op het spoor te krijgen.

Kinderen en jongeren hebben plichten, maar ook rechten! Die rechten liggen vast in het Verdrag voor de Rechten van het Kind van Unicef (in 1995 door Nederland bekrachtigd). Hierin draait het vooral om het recht dat kinderen hebben op een eigen plek in deze wereld, in onze samenleving. Een plek waar ze verzorgd en beschermd worden en in staat gesteld worden deel te nemen aan deze samenleving.

Let wel: deze nota gaat over de hoofdlijnen van ons beleid en de visie daarop voor de komende jaren. We gaan nog niet in op de concrete uitvoering, de projecten en maatregelen die nodig zijn om dit te bereiken, dat komt begin volgend jaar in het uitvoeringsprogramma. Het is nodig om eerst met elkaar overeenstemming te bereiken over de kaders alvorens we aan de slag kunnen gaan met de uitvoering.

Wij hopen met deze kadernota richtinggevend te zijn naar de toekomst en uitnodigend als het gaat om betrokkenheid van onze maatschappelijke partners en jeugdigen zelf bij het vervolg.

Jaap Kuin
Wethouder jeugd

Samenvatting

Deze nota geeft de kaders weer waarbinnen het integrale jeugdbeleid vorm krijgt. Hierbij richten we ons op de groep jeugdigen in de leeftijdscategorie van 0-23 jaar. Onze algemene missie in het jeugdbeleid streeft ernaar een bijdrage te leveren aan het opgroeien van jeugdigen tot evenwichtige, zelfstandige volwassenen. De missie is dan ook: “Een belangrijke bijdrage leveren aan het opgroeien van jongeren tot volwassenen die zelfstandig, gelijkwaardig en actief deelnemen aan de maatschappij.” De missie geeft richting aan de ambities en doelstellingen op de verschillende terreinen. Het gehele integrale jeugdbeleid hebben we opgesplitst in vijf pijlers. Per pijler zijn ambities en doelstellingen geformuleerd.

In de eerste pijler staan educatie en talentontwikkeling centraal. Het onderwijs en de voorschool spelen een belangrijke rol in het leven van kind en jeugdige als het gaat om talentontwikkeling, educatie, maar bijvoorbeeld ook als vindplaats voor kinderen die extra zorg nodig hebben. Onze ambitie bij deze pijler is: Alle kinderen en jongeren in Assen kunnen een optimale en adequate ontwikkeling doormaken, waarbij alle aanwezige talenten worden benut en ontplooid.

In de tweede pijler staat met name de zorg centraal. Het gaat om voorlichting, preventief onderzoek en ondersteuning van kinderen, jeugdigen en gezinnen met opvoed- en opgroevragen en problemen. Onze ambitie hierbij is dat alle Asser kinderen en jongeren in evenwicht kunnen opgroeien.

In de derde pijler gaat het erom dat jongeren zich veilig voelen en om er voor te zorgen dat jongeren de veiligheid niet aantasten. Onze ambitie is dat alle kinderen en jongeren zich veilig voelen in Assen.

De vierde pijler gaat over de startkwalificatie, werk en inkomen. Een startkwalificatie is van belang voor jongeren om toegang te krijgen tot de arbeidsmarkt en een inkomen te krijgen en uiteindelijk op een volwaardige plek in de maatschappij. Onze ambitie hierbij is dat alle jongeren onderwijs, werk of dagbesteding hebben, waarbij onderwijs, waar mogelijk, boven werk gaat.

Naast school en werk speelt de vrije tijd een grote rol in de ontwikkeling en ontplooiing van kinderen en jeugdigen. Dit is dan ook de vijfde pijler. Jeugdigen kunnen verschillende keuzes maken: van rondhangen tot voetballen, van gamen tot vioolles en van toneellessen tot skateboarden. Onze ambitie hierbij is dat de ontplooiingskansen voor de Assense jeugd in de vrije tijd optimaal zijn.

Er zijn vijf prioriteiten benoemd die we willen bereiken door de ambities en doelstellingen te halen. Deze prioriteiten zijn:

- Alle talenten van jeugdigen worden benut en ontwikkeld.
- Voorzieningen voor jeugdigen zijn laagdrempelig toegankelijk.
- Problemen worden zo dicht mogelijk bij de jeugdigen zelf opgepakt, dus in het gezin, de buurt, wijk, of op school.
- We zetten in op preventie.
- We betrekken zoveel als mogelijk jongeren bij de ontwikkeling en vooral de uitwerking van beleid.

Als een rode draad loopt jeugdparticipatie door alle pijlers heen. We vinden het belangrijk dat jongeren door het middel jeugdparticipatie de kans krijgen om te leren meepraten, meedenken en meedoen bij onderwerpen die bij hun leefwereld aansluiten en op hun eigen niveau. Hierbij richten we ons voornamelijk op jongeren in de leeftijdscategorie van 10-23 jaar.

1. Inleiding

Het college heeft als motto in zijn programma opgenomen: 'Mensen maken de stad en de stad is er voor mensen'. Het accent van de inzet van dit college ligt vooral op het realiseren van zijn doelstelling om meer mensen aan de activiteiten in de stad te laten deelnemen. De gemeente Assen zet zich op dit punt onder meer specifiek in voor de jeugd van Assen (zie collegeprogramma onderdeel 10: Ruimte voor de Jeugd en andere onderdelen).

1.1 Missie en pijlers van het jeugdbeleid

De centrale missie voor deze kadernota luidt: 'een belangrijke bijdrage leveren aan het opgroeien van jongeren tot volwassenen die zelfstandig, gelijkwaardig en actief deelnemen aan de maatschappij'. Deze missie geeft richting aan de ambities en de doelstellingen op de diverse terreinen. Ze geeft aan dat het gaat om ruimte, zoals het uitgangspunt in het collegeprogramma ook doet, maar ook om kansen. Kansen die jeugdigen en hun ouders vooral zelf moeten benutten. De centrale missie wordt ondersteund door vijf pijlers, belangrijke onderdelen die het jeugdbeleid als het ware 'dragen'. Elke pijler heeft eigen ambities en doelstellingen waarmee een bijdrage wordt geleverd aan de centrale missie. De pijlers zijn: 1. onderwijs en ontwikkeling, 2. gezond opgroeien, 3. veiligheid, 4. startkwalificatie, arbeid en inkomen, 5. vrije tijd.

In de 'Startnotitie Integraal Jeugdbeleid' (vastgesteld door de gemeenteraad op 24 juni 2008) worden de vijf pijlers genoemd en worden in de laatste pijler (participatie) zowel vrije tijd als jeugd participatie gevat. Om recht te doen aan de afzonderlijke onderwerpen zijn deze uit elkaar gehaald: vrije tijd is een aparte pijler en jeugd participatie is niet zozeer een beleidspijler als wel een belangrijke aanpak bij het jeugdbeleid die door alle pijlers heen loopt. Dit wordt in hoofdstuk vier verder besproken.

1.2 Positionering integraal jeugdbeleid

Zoals in het voorwoord al is aangegeven, is dit een nota die de kaders bevat voor het jeugdbeleid voor de komende jaren. Deze nota geeft richting aan beleid op verschillende onderdelen van de uitvoering van het jeugdbeleid alsmede voor het beleid op andere terreinen. Beleidsnota's die direct met deze nota samenhangen, omdat ze uitvoering geven aan de gestelde doelen, zijn bijvoorbeeld: de beleidsnota Centrum voor Jeugd en Gezin, de Lokaal Educatieve Agenda en de Brede School nota 'een logisch vervolg'. Omdat de ontwikkelingen soms snel gaan, zijn enkele van deze nota's al voor het totstandkomen van deze nota verschenen. Een heel recent voorbeeld daarvan is de nota 'Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Assen 2008-2012' die in september 2008 door de gemeenteraad is vastgesteld. In deze nota is jeugd benoemd tot één van drie prioriteiten. Er is continu afstemming geweest tussen de verschillende nota's en de daaraan voorafgaande processen.

Zie voor het overzicht van de pijlers en instrumenten in het jeugdbeleid, bijlage 1.

Er zijn ook terreinen die niet integraal onderdeel uitmaken van deze nota, maar wel veel met jeugd te maken hebben. Hieronder volgt een korte beschrijving van de meest relevante terreinen en de stand van zaken:

- De Wet maatschappelijke ondersteuning¹ nota 'Meedoen en meetellen' wordt naar verwachting eind 2008 ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad. De invulling van prestatieveld twee is in nauwe samenwerking met deze nota tot stand gekomen.

¹ Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo): Deze wet werd in 2007 ingevoerd en heeft als belangrijkste doelstelling meedoen aan de maatschappij. De wet moet er voor zorgen dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en mee kunnen doen in de samenleving.

- In 2008 is de nota Kleurrijk Assen opnieuw vastgesteld. In het collegeprogramma worden diverse ambities genoemd op het snijvlak tussen kleurrijk en jeugd. Dit wordt vertaald in een uitvoeringsprogramma dat verschijnt in het voorjaar van 2009.
- Voor de jeugd vanaf een jaar of 18 wordt huisvesting belangrijk. Wanneer we als gemeente graag willen dat jongeren ook in die leeftijdsfase in Assen blijven wonen, moet er voldoende adequate huisvesting beschikbaar zijn voor jonge starters en bijvoorbeeld studenten. In 2009 wordt gewerkt aan het nieuwe woonplan, hierin zal deze ambitie verder worden uitgewerkt. Bij dit proces worden jongeren betrokken.
- Naar verwachting is in 2009 de sportnota gereed. Daarin vormt het beleid voor jeugdigen een belangrijk onderdeel. Er zal enerzijds aandacht zijn voor gezond gewicht en voldoende beweging en anderzijds ook voor het versterken van de sportverenigingen zodat zij – onder meer met behulp van combinatiefuncties – hun jeugdleden nog beter kunnen bedienen. Verder sluit de nota aan bij de doelstellingen zoals verwoord in pijler vijf, vrije tijd.
- Momenteel wordt gewerkt aan de structuurvisie van de gemeente Assen. Hierin is de sociale pijler een belangrijk onderdeel. Deze is bijvoorbeeld van invloed op de inrichting van de openbare ruimte, die een belangrijke rol speelt in het leven van de jeugd. In het collegeprogramma wordt de ambitie uitgesproken de openbare ruimte kindvriendelijk in te richten. Zeker bij de ontwikkeling van nieuwe wijken is het van belang na te denken over de wensen van de jeugd als het gaat om de openbare ruimte. Het flexibel inzetten en inrichten van openbare ruimte kan daarin behulpzaam zijn.
- In de nieuwe cultuurnota 'het Cultuurpalet 2008-2012' is cultuureducatie een belangrijke pijler.
- Cultuureducatie levert een belangrijke bijdrage aan participatie, talentontwikkeling en sociale cohesie.
- Cultuureducatie is één van de instrumenten om de jeugd vertrouwd te maken met één of meer kunst- en cultuurvormen en het stimuleren van actieve kunstbeoefening onder jongeren.
- In 2009 verschijnt nieuw arbeidsmarktbeleid waarin jongeren een belangrijke doelgroep zijn.
- Ook van invloed op jeugdigen is het verwoorde beleid in de nota 'Meedoen mogelijk maken', over de bestrijding van armoede.
- Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente Assen als centrumgemeente om te voorzien in de opvang en begeleiding van de groep zwerfjongeren² voor het verzorgingsgebied van Assen. Als gevolg van signalen dat de huidige voorziening niet afdoende is, wordt in 2009 beleid ontwikkeld voor deze doelgroep. Daarbij wordt uitgegaan van de zorgvraag van jongeren en de kennis en expertise van instellingen en alle betrokken ketenpartners in afstemming met de regiogemeenten. Verder wordt nauwgezet afgestemd met het Centrum voor Jeugd en Gezin.
- Er zijn beleidsontwikkelingen in voorbereiding naar aanleiding van het vervallen van de grondslag psychosociaal. Deze ontwikkelingen gelden ook voor de groep van 18-23 jarigen.
- Een actieplan is opgesteld ten behoeve van de doelgroepen licht verstandelijk gehandicapten. Dit wordt nog aan de raad toegezonden.

1.3 Totstandkoming van deze nota

De raad heeft aangegeven het jeugdbeleid uit 2003 te willen herijken naar aanleiding van recente ontwikkelingen als de invoering van de Wmo en het Centrum voor Jeugd en Gezin. De raad heeft in juni 2008 de uitgangspunten en randvoorwaarden voor de herijking vastgesteld in de 'Startnotitie Integraal Jeugdbeleid'. Deze startnotitie vormde de bestuurlijke opdracht voor het opstellen van een Kadernota Integraal Jeugdbeleid, welke nu voor u ligt. De startnotitie geeft ook de kaders aan waarbinnen de kadernota inhoud heeft gekregen.

Deze nota is interactief tot stand gekomen met behulp van vele partijen. De werkconferentie op 22 september jongstleden (verslag in de bijlage) en de enquête die is uitgezet op het jongerenfeest van 17 oktober jl. dat werd georganiseerd door het jongerenwerk (resultaten van de enquête in de bijlage) hebben belangrijke informatie opgeleverd die is gebruikt voor het maken van deze nota.

² De landelijke definitie van zwerfjongeren is 'jongeren tot 25 jaar met meervoudige problemen, die dakloos zijn of in een voorziening voor maatschappelijke opvang verblijven zonder hun ouders.'

1.4 Vervolg

Deze nota bevat de kaders voor het jeugdbeleid voor de komende jaren. Er wordt richting gegeven aan bestaand beleid en er worden ambities gesteld. Deze hoofdlijnennota biedt een raamwerk voor de (tweejaarlijks) te maken uitvoeringsprogramma's. In deze uitvoeringsprogramma's worden de doelen vertaald naar concrete acties, maatregelen en budgetten. Het uitvoeringsprogramma is naar verwachting in juni 2009 gereed. Dit uitvoeringsprogramma komt tot stand in samenspraak met de jongeren en maatschappelijke partners. Aangezien er al veel gebeurt op dit moment, zijn vele elementen in het programma naar verwachting niet nieuw. Zie voor een overzicht van de samenhang in het integraal jeugdbeleid het schema in bijlage 1.

1.5 Monitoring en evaluatie

Om te kunnen oordelen of beleid werkt en of de gestelde ambities gerealiseerd worden, is een goede vertaling naar concreet meetbare resultaten en maatregelen van belang. Deze vertaling komt tot stand door het opstellen van de uitvoeringsprogramma's waarin ook indicatoren worden opgenomen om de resultaten te monitoren. Halverwege de periode van deze nota (eind 2010) en aan het einde van de looptijd (eind 2012) wordt het uitvoeringsprogramma geëvalueerd en wordt de stand van zaken weergegeven in samenhang met de gestelde doelen en ambities.

1.6 Financiën

Deze nota bevat geen financieel hoofdstuk, dat behoort tot de uitvoeringsprogramma's, waarin de doelen en de ambities worden vertaald in maatregelen met bijbehorende budgetten. Wanneer in de uitvoeringsprogramma's beschreven is hoe de in deze kadernota gestelde doelen bereikt gaan worden dus welke maatregelen en acties genomen moeten worden, wordt duidelijk welke budgetten hiervoor nodig zijn. In beginsel worden deze kaders uitgevoerd binnen de bestaande contractafspraken met de instellingen en dus binnen bestaande budgetten. Nieuw beleid wordt meegenomen naar de bespreking over de voorjaarsnota.

1.7 Definities

In deze nota worden de termen, kinderen, jongeren, jeugd en jeugdigen gebruikt.

Kinderen = de leeftijdscategorie 0-12 jaar.

Jongeren = de leeftijdscategorie 12-23 jaar.

Jeugd en jeugdigen = de gehele categorie van 0-23 jaar.

NB. In sommige gevallen is het raadzaam de doelgroep uit te breiden tot 27 jaar.

1.8 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk bevat hoofdstuk twee een overzicht van de belangrijkste maatschappelijke ontwikkelingen en een beschrijving van de ontwikkelingen in Assen en de Assense jeugd in vogelvlucht. Hoofdstuk drie benoemt de belangrijkste ankerpunten voor onze visie op jeugdbeleid, in hoofdstuk vier wordt het belang van jeugdparticipatie beschreven en in hoofdstuk vijf komen de inhoudelijke pijlers aan bod. Dit is een kadernota, waarin keuzes op hoofdlijnen worden gemaakt en waarin nog geen beslissingen over de uitvoering zijn genomen. Omdat we ons realiseren dat teksten daardoor wellicht wat abstract lezen, stellen wij u graag voor aan het gezin Sanse. Een fictief gezin dat door de pijlers heen concrete voorbeelden laat zien van de uitwerking van de gestelde ambities als we deze alle realiseren. NB: zowel het gezin als de gebeurtenissen die het meemaakt zijn verzonnen!

De familie Sanse

Bestaat uit vader Dennis (40), moeder Esther (38), zoon Wesley (16), dochter Esmeralda (15) en zoon Boris (bijna 4).

Dennis is postbode en Esther werkt parttime als verkoopster in een kledingwinkel.

Box 1: de familie Sanse voorgesteld

2. Ontwikkelingen en stand van zaken

2.1 Maatschappelijke trends

Onze samenleving verandert snel door ontwikkelingen om ons heen. Voor velen is die snel veranderende samenleving een uitdaging, maar er is ook een groep die is afgehaakt of dreigt dat te doen. Voor sommigen is het moeilijk om mee te doen, dat geldt voor ouderen maar ook voor jeugdigen. Bijvoorbeeld omdat vanwege geldgebrek deelname aan de sport in het gedrang komt of dat er thuis geen computer is die nodig is om op school te kunnen participeren.

Gezondheid

De algemeen heersende mening is dat de jeugd minder gezond is dan vroeger: minder beweging en overgewicht zijn belangrijke oorzaken. Ook zijn er in toenemende mate zorgen over alcohol en drugsgebruik.

Vrije tijd

Ook de manier waarop vrije tijd wordt besteed, is aan verandering onderhevig. Door een toenemende individualisering wordt steeds meer tijd ongeorganiseerd ingevuld en neemt de virtuele wereld een groter aandeel in. De sociaal-culturele voorzieningen, georganiseerde sport en het vrijwillig jeugdwerk bereiken momenteel minder jongeren dan voorheen.

Onderwijs

Aan het onderwijs worden door een veranderende maatschappij andere eisen gesteld. Er wordt verwacht dat de scholen niet alleen onderwijs geven, maar ook dat ze een bijdrage leveren aan allerlei andere zaken zoals burgerschapsvorming, vergroting van de sociale cohesie, sociale competenties, activering en bevordering van integratie.

Ouders vragen scholen om een steeds nadrukkelijker rol bij de begeleiding en opvang van hun kinderen. Het is een uitdaging voor (brede) scholen om taken goed te bundelen en te voorzien in een voldoende gedifferentieerd en aantrekkelijk aanbod voor kinderen en ouders. Het onderwijs bevindt zich ook in een proces waarin ze steeds meer taken overgeheveld krijgen van de overheid, zoals redelijk recent de schoolbegeleiding en de bestrijding van onderwijsachterstanden.

Wet- en regelgeving

Landelijke trends en (wettelijke) ontwikkelingen drukken hun stempel op het lokale jeugdbeleid. Er is, ook op rijksniveau, meer aandacht en zorg voor het jeugdbeleid, zo zijn de lokale verantwoordelijkheden op het gebied van jeugd wettelijk vastgelegd in prestatieveld twee van de Wmo (informatie en advies, signalering, toeleiding naar hulp, licht pedagogische hulp, coördinatie van zorg).

Een andere recente ontwikkeling, deels voortvloeiend uit de Wmo, is de invoering van het centrum voor jeugd en gezin, waarvan er in elke gemeente in 2011 één moet zijn. Een ander voorbeeld is de invoering van de startkwalificatieplicht die in de plaats is gekomen van de leerplicht vanaf 16 jaar. Op handen zijnde ontwikkelingen zijn de harmonisatie van de voorschool (kinderopvang en peuterspeelzaalwerk), de verhoging van de leeftijd tot waarop jeugdigen geen uitkering krijgen (tot 27) en wellicht veranderingen in de jeugdzorg. Tot slot is een belangrijke ontwikkeling op rijksniveau dat er middelen beschikbaar zijn voor het instellen van combinatiefuncties om meer verbanden te leggen tussen onderwijs, cultuur en sport en om de professionele aansturing in deze sectoren te kunnen versterken.

2.2 Assen in ontwikkeling

Assenaren wonen over het algemeen graag in onze stad. Uit onderzoek³ blijkt dat ze het groen en de mooie omgeving waarderen, alsmede de kleinschaligheid en het dorpse karakter. Ze waarderen het voorzieningen niveau als voldoende, maar zouden graag een groter en meer gedifferentieerd aanbod willen.

De stad Assen is in ontwikkeling, we groeien de komende jaren naar 80.000 inwoners (2020/2030). Deze groei-doelstelling past in de regiovisie Groningen-Assen. In het traject 'Assen koerst' is al besproken en besloten dat we die groei willen realiseren zonder afbreuk te doen aan de kwaliteiten die de stad nu al heeft, maar juist door deze te versterken.

Aandacht voor jongvolwassenen

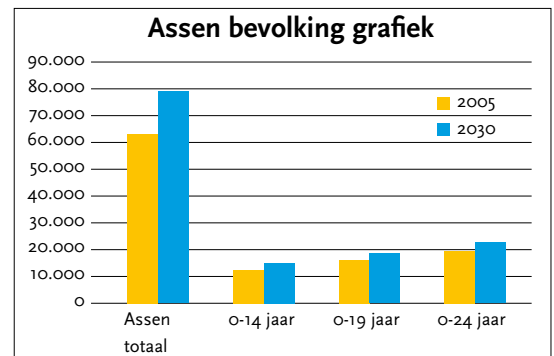
Assen wil zich graag ontwikkelen naar een stad die meer te bieden heeft voor de jeugd. Vooral de jeugd tussen 18 en 27 jaar verlaat de stad nogal eens om elders te gaan wonen en studeren. Dat betekent onder meer dat we aandacht hebben voor voldoende en betaalbare huisvesting voor jongeren. We kunnen als stad niet met Groningen concurreren als het gaat om studeren. We kunnen wel een bijdrage leveren aan goed openbaar vervoer, zodat jongeren die in Assen wonen snel in Groningen zijn voor hun studie. Assen zelf richt zich met het middelbaar en hoger onderwijs vooral op de zeer specialistische opleidingen; er wordt gewerkt aan een opleiding mobiliteit (mbo) en een richting van het hbo genaamd sensortechniek.

2.3 De jeugd in Assen

Een derde van alle Assenaren is 23 jaar of jonger (stand 1 januari 2008). Dit aandeel jongeren woonachtig in Assen zal in de toekomst naar verwachting licht dalen, het absolute aantal inwoners tot 23 jaar neemt toe (prognose tot 2030).⁴ Landelijk gezien verwacht men een stabilisatie van het absolute aantal jonge inwoners, dit betekent een ontgroening van de bevolking aangezien het aantal oudere inwoners wel toe neemt.⁵

Het gaat goed met de jeugd in Assen. Het overgrote deel van de jeugd woont in een liefdevol gezin, is gezond, gaat naar school en geeft op een zinvolle en prettige manier invulling aan de vrije tijd. Deze kinderen en jongeren zorgen er mede voor dat de stad Assen een levendige en plezierige stad is om in te wonen.

Hieronder wordt per pijler een korte schets gegeven van de situatie van de jeugd in Assen per pijler.

³ Onderzoek naar imago van Assen, september 2007 door B&N panelwizard.

⁴ Bevolkingsprognose Drenthe 2006, Provincie Drenthe.

⁵ Nidi onderzoek 2007 'Demografische ontwikkelingen: trends, perspectieven en opvattingen.'

Onderwijs en ontwikkeling

Op school leren jeugdigen de basis om later verder te studeren of te werken. Deelname aan de lessen door alle jeugdigen is belangrijk. Het aantal leerlingen in het basisonderwijs in Assen is per 1-10-2008 6420 leerlingen.

Assen telt 25 basisscholen, 2 SBO-scholen, 1 school voor speciaal onderwijs, 1 school voor praktijkonderwijs en 4 scholen voor voortgezet onderwijs. Gemiddeld gaat 1,2% tot 1,8% van de jongeren af en toe niet naar school. Hiermee bevindt Assen zich landelijk gezien in de middenmoot.⁶ Er is een toename van leerlingen in het speciaal onderwijs, dat is ook een landelijke trend. De groep kinderen die extra ondersteuning nodig heeft, neemt toe zowel in de voorschoolse periode als daarna.

Een aantal scholen in Assen e.o. wordt geconfronteerd met een groeiende groep licht verstandelijk gehandicapten leerlingen van 10 jaar en ouder die ernstige gedragsproblemen vertonen. Voor deze leerlingen worden specifieke voorzieningen en opvang gezocht. Het betreft een aantal van ca. 150 leerlingen in scholen voor praktijkonderwijs en speciaal onderwijs (Cluster 3).⁷

De kinderopvang kent een grote diversiteit aan instellingen en locaties. Administratief zijn er bij de gemeente Assen 55 aanbieders bekend. Het overgrote deel betreft kleine gastouderbureau's. Er zijn 7 kinderopvangorganisaties met meerdere locaties in de stad.

Op 1 januari 2008 is het aantal 2 en 3 jarigen 1684. 64% hiervan bezoekt een peuterspeelzaal in Assen. Ook in Assen doet zich de landelijke trend voor dat het kinderopvangbezoek toeneemt ten koste van het peuterspeelzaalbezoek (oorzaken o.a. kosten peuterspeelzaalbezoek, toeslagen kinderopvang, toename arbeidsparticipatie mannen en vrouwen).⁸

Gezond opgroeien

Gezond opgroeien heeft betrekking op de fysieke en mentale gezondheid van de jeugdigen. Alle jeugdigen van 0-19 jaar worden door de jeugdgezondheidszorg gevolgd, het bereik is meer dan 90% van de doelgroep. De jeugdgezondheidszorg onderzoekt zowel de fysieke als de mentale aspecten.

Het aantal jeugdigen met overgewicht is bijvoorbeeld een indicatie voor de fysieke gezondheid van de jeugdigen. Uit onderzoek is gebleken dat 9% van de Drentse kinderen te zwaar is.⁹ Dit percentage ligt lager dan het landelijk gemiddelde. Hierbij moet opgemerkt worden dat het aantal jeugdigen met overgewicht jaarlijks toeneemt.

Het gebruik van alcohol heeft ook invloed op de fysieke gezondheid. Opvallend is dat het aantal jeugdigen dat ooit alcohol heeft gebruikt in Drenthe lager ligt dan in de rest van Nederland. Het drugsgebruik ligt daarentegen wel hoger dan het landelijk gemiddelde.¹⁰

6 Kinderen in Tel, databoek 2007.

7 Lokaal onderzoek LVG-Plus 2008.

8 OAB plan, 2008-2010

9 Jeugdmonitor Drenthe (cijfers uit 2004).

10 Jeugdmonitor Drenthe (cijfers 2002-2005).

Drugs- en alcoholgebruik onder jongeren¹¹

Leeftijdscategorie ->	11-12 jarigen		13-14 jarigen		15-16 jarigen		12-18 jarigen
Drugsgebruik	Assen	Drenthe	Assen	Drenthe	Assen	Drenthe	Nederland
Nooit hasj/wiet	100%	99%	83%	92%	60%	73%	81%
Ooit hasj/wiet	<1%	1%	17%	8%	40%	27%	19%
Ooit XTC	-	-	1%	1%	5%	2%	3%
Ooit anders	-	-	1%	1%	6%	3%	2%
Nooit alcohol	-	-	44%	39%	33%	27%	-
Ooit alcohol	-	-	56%	41%	57%	73%	-

Daarnaast zijn er factoren die invloed hebben op de mentale gezondheid van de jeugdigen. De meest voorkomende factoren die van invloed zijn op de gezondheid van jeugdigen van 0-4 jaar zijn: jeugdigen die opgroeien in een één-ouder gezin, opvoedingsproblemen in het gezin, ouders met psychiatrische problemen en ouders, waarvan er één geen of in beperkte mate Nederlands spreekt.¹²

Jeugd en veiligheid

Veiligheid heeft twee kanten. Ten eerste gaat het over het gevoel van jeugdigen dat zij veilig kunnen spelen of in Assen kunnen zijn. Ten tweede gaat het over veiligheid in de buurt, waarvoor de jeugdigen mede verantwoordelijk zijn. Veiligheidsbeleving van inwoners ten aanzien van jeugd: 13% geeft aan dat overlast van jongeren in de wijk vaak voorkomt. 8% vindt dat hangjongeren met voorrang opgepakt moet worden.

Jeugdoverlast (cijfers uit politie systeem GIDS)

Jaar	Aantal meldingen
2005	410
2006	488
2007	505

¹¹ GGd monitor, Jeugd in Drenthe. Gezondheid en leefgewoonten, cijfers uit 2004.

¹² JGZ richtlijn Vroegsignalering van psychosociale problemen (uitgave RIVM, februari 2008)

Veiligheidsbeleving van jongeren:

In Assen zijn het met name de jongeren die zich onveilig voelen (uit '9+9=1'). Dit was ook het beeld in 2005. Het percentage is echter wel gedaald van 50% naar 39%. Waren het eerder vooral de jongeren uit Marsdijk en De Lariks die zich wel eens onveilig voelden, nu springt vooral Pittelo met 66% er uit. In Marsdijk voelt nu slechts 12% van de jongeren zich wel eens onveilig, een zeer sterke daling. Overigens voelen Assense jongeren zich veiliger dan jongeren landelijk gemiddeld.¹³ Van de 55- plussers in Assen voelt 22% zich wel eens onveilig, iets minder dan in 2005.

Onveiligheidsgevoelens bij de jeugd in Assen.¹⁴

Leeftijdscategorie		11-12 jarigen	13-14 jarigen	15-16 jarigen
->				
Onveiligheidsgevoelens				
Op school	Ja	81%	83%	89%
	Soms	18%	17%	10%
	Nee	<1%	1%	2%
In de buurt	Ja	74%	80%	77%
	Soms	23%	18%	21%
	Nee	2%	2%	2%
Onderweg	Ja	77%	81%	89%
	Soms	21%	19%	10%
	Nee	2%	-	2%
Bij Uitgaan	Ja	-	53%	56%
	Soms	-	25%	30%
	Nee	-	2%	3%
	n.v.t.	100%	20%	11%

Startkwalificatie, arbeid en inkomen

Startkwalificatie, arbeid en inkomen bevatten maatregelen van de gemeente om deelname van de jongeren in de maatschappij te stimuleren.

De startkwalificatieplicht die geldt vanaf 2007 houdt in dat jongeren minimaal een Havo-, Vwo- of Mbo 2-diploma hebben. In het jaar 2000 hebben de Europese landen in Lissabon doelen gesteld ten aanzien van de schooluitval. De Nederlandse doelstelling, afgeleid van de Lissabon doelstellingen: het percentage schoolverlaters tussen 18-24 moet in 2010 gehalveerd zijn ten opzichte van 2000: van 15 naar 8%. Nederland scoort met 13% voortijdig schoolverlaters momenteel bij de Europese middenmoot.¹⁵ In de RMC-regio Noord-Midden Drenthe waar Assen deel van uitmaakt, was het percentage voortijdig schoolverlaters 4,1% in schooljaar 2006-2007. Dit is een lichte toename ten opzichte van het schooljaar 2005-2006, toen was het 3,9%.

Provinciaal ligt het percentage op 4,4%. In Drenthe was het aantal niet-werkende werkzoekende onder de 23 jaar 5,2% van het totaal aantal niet-werkende werkzoekenden. In Assen ligt dit aandeel op 7,1%.

¹³ JeugdmonitorDrenthe.nl, (cijfers van 2006).

¹⁴ Tabel van GGd Drenthe, Jeugd in Drenthe. Gezondheid en leefgewoonten, november 2004.

¹⁵ 'Gestruikelde voor de start', onderzoek van SCP naar schoolverlaters zonder startkwalificatie, 2008.

Vrije tijd

Vrije tijd gaat voor de gemeente over de deelname van jongeren aan activiteiten in de stad Assen. Het overgrote deel van de (jonge) jeugd is lid van een sportvereniging. Dit aandeel neemt snel af vanaf het moment dat jongeren naar de middelbare school gaan. Een peiling heeft uitgewezen dat de meerderheid van de Assense bevolking tevreden is met de beschikbare hoeveelheid speelruimte voor jeugd tot 12 jaar. Voor de 12+ zijn minder voorzieningen aanwezig. In Assen is er één hectare speciaal ingerichte speel- en buitenruimte beschikbaar per 33 tot 58 jeugdigen.

Uit een onderzoek van Stade (2004) naar de behoeften van jongeren blijkt dat jongeren tussen de 14 en de 20 jaar in Assen het activiteitsaanbod voor hen te beperkt vinden. Ze hebben vooral behoefte aan een laagdrempelige ontmoetingsruimte, georganiseerde feesten, disco, een eetcafé en internet- annex computeractiviteiten. Aan een aantal van deze zaken is de afgelopen jaren gewerkt. Zo is er een jongerencentrum geopend en is het aantal formatieplaatsen jongerenwerk toegenomen tot vier, waardoor meer georganiseerde activiteiten mogelijk zijn en er tevens meer begeleiding is voor jongeren die zelf iets willen organiseren.

2.4 Conclusies

Het gaat goed met de jeugd in Assen, maar dat betekent niet dat we achterover kunnen leunen. De beschrijvingen van de verschillende thema's laten zien dat het jeugdbeleid een breed scala aan activiteiten bevat, waarin ook een onderlinge samenhang bestaat.

Maatschappelijke ontwikkelingen, landelijke trends en de voorgenomen groei van de stad vragen om maatregelen die zorgen voor een goede basisinfrastructuur voor het jeugdbeleid, een goede en vroegtijdige signalering van risico's en een sterke regie op het geheel om resultaten met het jeugdbeleid te kunnen bereiken.

We willen met de groei van de stad ook aantrekkelijker worden voor de jeugd. De groei heeft veel voordelen: een beter en groter voorzieningenaanbod, goede huisvesting en een meer stedelijk leefklimaat. De nadelen van een grotere stad willen we voor zijn. Sturen op preventie en het bevorderen van de samenwerking tussen belangrijke lokale maatschappelijke partners is daarbij onontbeerlijk. Als regisseur heeft de gemeente hierin een belangrijke taak.

3. Assense visie op jeugdbeleid

3.1 Missie en prioriteiten in de aanpak

Uit recente onderzoeken blijkt dat het goed gaat met de jeugd in Nederland in zijn algemeenheid. Met 85-90% gaat het zelfs heel goed, die hebben geen of weinig extra zorg of aandacht nodig, voor deze jongeren volstaan de basisvoorzieningen. Zij maken onderdeel uit van een liefdevol gezin, doen het redelijk tot goed op school, doen aan sport en doorstaan hun pubertijd zonder al te veel kleerscheuren. Natuurlijk is er hier daar een duwtje nodig om te zorgen dat ze in het goede spoor blijven, maar alles overziend gaat het goed. De landelijke cijfers gelden ook voor Assen: met het overgrote deel van de jeugd gaat het gewoon goed. De 10-15% met wie het minder goed gaat, krijgt extra aandacht en zorg. In Assen is op dat vlak de afgelopen jaren veel gebeurd. We willen in deze nota daarom niet meer problematiseren dan nodig is. We zetten sterk in op preventie om deze groep van 10-15% kleiner te maken en continueren dan wel versterken de zorg voor deze groep. We zetten met deze nota vooral breed in, voor alle jeugd met als belangrijk uitgangspunt: het kind centraal!

De maatschappij verandert, maar ook de rol van de lokale overheid. Onze algemene missie: 'een belangrijke bijdrage leveren aan het opgroeien van jongeren tot volwassenen die zelfstandig, gelijkwaardig en actief deelnemen aan de maatschappij', geeft goed weer wat we willen: ruimte, kansen, eigen verantwoordelijkheid. Deze missie vertaalt zich in combinatie met het voorgaande hoofdstuk in vijf prioriteiten:

- Alle talenten van jeugdigen worden benut en ontwikkeld.
- Voorzieningen voor jeugdigen zijn laagdrempelig toegankelijk.
- Problemen worden zo dicht mogelijk bij de jeugdigen zelf opgepakt, dus in het gezin, de buurt, wijk, of op school.
- We zetten in op preventie.
- We betrekken zoveel als mogelijk jongeren bij de ontwikkeling en vooral de uitwerking van beleid.

Deze prioriteiten worden in het uitvoeringsprogramma toegepast op de pijlers waardoor richting wordt gegeven aan de uitvoering.

3.2 Doelgroep

Deze nota is gericht op alle jeugdigen van 0-23 jaar en hun ouders of verzorgers. In bepaalde gevallen is het zinvol een leeftijdsgrens te hanteren van 27 jaar. Het Assense jeugdbeleid is vanzelfsprekend bedoeld voor alle jeugdigen, maar per pijler kan specifiek beleid nodig zijn voor de inzet op groepen die extra zorg en aandacht nodig hebben.

3.2.1 Eigen verantwoordelijkheid jeugdigen en verantwoordelijkheid van de ouders

Uitdrukkelijk wordt bij alle ambities en doelstellingen uitgegaan van de eigen verantwoordelijkheid van jeugdigen (voor zover mogelijk) en hun ouders of verzorgers. De gemeente ondersteunt en faciliteert waar nodig, maar kan de verantwoordelijkheid voor de opvoeding van ouders niet overnemen. Naarmate jongeren ouder worden, mag meer eigen verantwoordelijkheid van ze verwacht worden.

3.2.2 Kwetsbare jeugdigen

De groep van 10-15% van de jeugdigen waar het minder goed mee gaat, krijgt vanzelfsprekend onze extra aandacht. Vooral aan de groep met een licht verstandelijke handicap¹⁶ en/of gedragsproblemen en de zwerfjongeren besteden we extra aandacht en zorg. Voor deze groepen is specifiek beleid gemaakt of in voorbereiding. Daarnaast is de groep 18-23 jarigen in beeld in het beleid in de diverse pijlers, ze worden echter niet altijd expliciet als doelgroep benoemd.

3.3 Maatschappelijke partners

In Assen staan tal van organisaties en instanties ten dienste van de jeugd en hun ouders of verzorgers. Denk aan scholen, sportverenigingen, maar ook aan (jeugd-)zorginstellingen en welzijnsorganisaties. Deze partners bevinden zich vaak extern van de gemeente. De gemeente Assen verkeert in de bijzondere omstandigheid dat zij naast regievoerder en beleidsmaker ook uitvoerder is. Het welzijnswerk wordt door de gemeente zelf uitgevoerd. De jongerenwerkers, opbouwwerkers, locatiemanagers brede school en sportbuurtwerkers zijn allen in dienst van de gemeente Assen. Met elkaar vormen deze organisaties een netwerk waarvan ook de gemeente deel uit maakt: als partner, financier, regisseur of als handhaver. Het belangrijkste functionerende netwerk in het jeugdbeleid is de brede school.

3.4 Rol en instrumentarium gemeente

Met vele van de eerdergenoemde organisaties heeft de gemeente een bilaterale relatie: soms direct financieel, soms omdat vraagstukken een gemeenschappelijke aanpak vragen. Dat vraagt om regie en de gemeente wil die regierol oppakken. De verantwoordelijkheid wordt gedeeld met de maatschappelijke partners: alleen samen kunnen we het jeugdbeleid goed uitvoeren.

De instrumenten die we inzetten om onze rol goed uit te kunnen voeren, zijn:

1. Regievoering: regievoeren betekent niet alles zelf doen, maar kaders stellen en sturen op prestaties. De gemeenteraad stelt de kaders vast die de algemene ambitie en de doelstellingen per pijler omvatten. Het college maakt met uitvoerders afspraken over resultaten die bijdragen aan de genoemde ambities en doelen en stuurt op samenhang en samenwerking, door partners bij elkaar te brengen en te faciliteren. Regievoering heeft niet alleen betrekking op partners met wie een financiële relatie bestaat, maar kan ook op inhoudelijke gronden plaatsvinden, denk bijvoorbeeld aan het onderwijs of de (jeugd-)zorg. Terreinen waarvan de financiering plaatsvindt op rijksniveau of provinciaal niveau.
2. Interactieve beleidsvorming, waaronder het toepassen van jeugdparticipatie bij het maken van nieuwe (beleids)voorstellen en plannen.
3. Het verstrekken van subsidies aan partners om bepaalde doelen en beleidsafspraken daadwerkelijk te bereiken. Deze afspraken worden jaarlijks of voor meerdere jaren gemaakt. Deze kadernota geeft richting aan, maar zet niet onmiddellijk de gehele uitvoering op de kop. In beginsel zullen de kaders worden uitgewerkt binnen bestaande contract- en subsidieafspraken.

¹⁶ Het actieplan licht verstandelijk gehandicapten wordt de gemeenteraad t.z.t. toegezonden.

4. Jeugdparticipatie

Sinds 1995, het jaar waarin Nederland het VN Verdrag voor de Rechten van het Kind bekrachtigde, is jeugdparticipatie niet alleen een gunst maar ook een recht. In dit verdrag is vastgesteld dat jeugdigen hun mening moeten kunnen geven over en betrokken moeten worden bij plannen die hun leefsituatie beïnvloeden. Jeugdparticipatie is zinvol en nuttig voor jongeren zelf: ze leren nadenken over hun eigen omgeving, over zichzelf en anderen en leren vaardigheden die in hun verdere leven van nut zijn. Het is daarnaast ook nuttig voor de gemeente: de kans dat beleid voor jongeren aanslaat en werkt als ze zelf betrokken zijn geweest, is groter.

Het begrip jeugdparticipatie heeft betrekking op twee zaken:

- Maatschappelijke participatie, ofwel deelname van de jeugd aan activiteiten in de eigen leefomgeving.
- Politieke participatie, ofwel inspraak en meepraten over het beleid.

Alle pijlers van de nota gaan in op de maatschappelijke participatie. In dit hoofdstuk gaan we verder in op de politieke betekenis van jeugdparticipatie.

Jeugdparticipatie is de mogelijkheid van actieve betrokkenheid van jeugdigen van 10-23 jaar bij besluitvorming ten aanzien van hun eigen leefomgeving. Dit wordt gedaan door te luisteren naar de jeugd, de jeugd te informeren, mee te laten denken en mee te laten beslissen.

Hierbij wordt gestreefd naar maatschappelijke zelfstandigheid van de jeugd. Wij realiseren ons dat de participatiemogelijkheden verschillen per individu, dit is onder meer afhankelijk van leeftijd en ontwikkelingsniveau.

Ambities

Jeugdparticipatie loopt als een rode draad door de uitvoering van alle pijlers heen. We hebben de volgende ambities voor de inzet van jeugdparticipatie:

- Een klimaat waarin het normaal is dat jongeren meedenken, meepraten en meedoen, als volwaardige burgers van Assen.
- Gemeentelijk beleid dat op onderwerpen die de jeugd raken, zo goed mogelijk aansluit bij de ideeën van jongeren over deze onderwerpen.

De gebruikelijke inspraakmogelijkheden spreken jongeren meestal niet aan of hebben een te hoge drempel. Jongeren hebben vaak een stimulans en ondersteuning nodig die passen bij hun belevingswereld om hun mening daadwerkelijk te uiten. Jeugdparticipatie is ook een belangrijk middel om de sociale binding van de jeugd aan de samenleving te versterken en jeugd daarin te activeren. Het vereist een specifieke opstelling van bestuurders, ambtenaren, beroepskrachten en vrijwilligers die veel met jongeren te maken hebben.

Wat vinden jongeren zelf?

De jongerenwerkers hebben op het jongerenfeest van 17 oktober jl. een enquête afgenomen onder 88 jongeren met een aantal vragen over participatie en naar voor hen belangrijke onderwerpen.

Het merendeel van de jongeren blijkt graag te willen meepraten en meedenken. Zij doen dat het liefst via internet of per post, eenmalig over een onderwerp en niet in een groep.

De onderwerpen die ze belangrijk vinden om over mee praten zijn voorzieningen en activiteiten voor jongeren. Een heel klein aantal heeft interesse om mee te praten over plannen en regels van de gemeente.

Een kleine meerderheid zou zelf iets willen doen aan activiteiten voor jongeren en een minderheid wil over deze onderwerpen wel op korte termijn verder praten met de gemeente.

We vroegen de jongeren wat ze op dit moment belangrijk vinden voor de jeugd in Assen. Het overgrote deel van de ondervraagden noemt uitgaan en feesten. Onderwerpen die (veel) minder werden genoemd zijn: sport en bewegen, meer activiteiten en hangplekken.

Uitvoering

Uitgangspunt voor de uitvoering is dat we jongeren toezeggen dat zij met hun inbreng invloed kunnen uitoefenen op (nieuw) beleid en dat zij worden betrokken bij de realisatie van de ontstane plannen. Uit de enquête blijkt duidelijk dat jongeren specifieke ideeën hebben over de onderwerpen waarover ze willen meepraten. We gaan ze dus niet bij alles betrekken, maar vooral bij zaken waar ze bij betrokken willen worden.

Een ander uitgangspunt is dat we naar nieuwe manieren kijken die aansluiten bij de jongeren en die laagdrempelig zijn. Jongeren zelf zijn ook uitgesproken over de manier waarop ze meepraten: niet structureel en vooral via internet. De zoveelste jongerenraad voldoet hier niet aan. Een idee is bijvoorbeeld om te werken met jongerenambassadeurs; jongeren die iets goed kunnen (sport, muziek, een andere hobby) en daarmee als voorbeeld kunnen fungeren voor anderen. Ook gaan we onderzoeken welke andere inspraakmogelijkheden mogelijk zijn op ad hoc basis en bijvoorbeeld via de SMS en Hyves.

Tot slot is van belang dat jongeren ook zelf initiatieven kunnen nemen en dat ze daarin ondersteund worden.

We willen de aanpak van jeugdparticipatie volgens bovengenoemde uitgangspunten met voorrang oppakken.

Een tweetal voorbeelden van jeugdparticipatie in Assen op dit moment:

De Hyves enquête voor het Centrum Jeugd en Gezin.

De betrokkenheid van de jeugd bij de wijkspeelplannen.

5. Pijlers: ambities en doelstellingen

De algemene missie van het jeugdbeleid 'een belangrijke bijdrage leveren aan het opgroeien van jongeren tot volwassenen die zelfstandig, gelijkwaardig en actief deelnemen aan de maatschappij', wordt ondersteund door vijf pijlers. Deze pijlers, dragers van het jeugdbeleid, hebben elk eigen ambities en doelstellingen. Dit doet recht aan de veelomvattendheid en het belang van het thema. Met ambities wordt bedoeld: de wens om dit als maatschappelijk effect te bereiken. Maatschappelijke effecten zijn altijd gericht op de verre toekomst. Deze ambities reiken verder dan deze kadernota, ze zijn over vijf of tien jaar waarschijnlijk ook nog geldend. Het zijn wensen, dromen, waarvan de realisatie aan vele factoren onderhevig is en waarop niet makkelijk direct te sturen is, maar waarop we wel invloed kunnen uitoefenen. Daarom is er de vertaling naar zo concreet mogelijke doelen. Deze doelen geven richting aan de uitvoering. Ze maken het mogelijk maatregelen en projecten vorm te geven die daardoor bijdragen aan de doelen, aan de ambities en op het hoogste niveau aan de centrale missie. Vervolgens zijn er voor elke pijler thema's voor het uitvoeringsprogramma beschreven, een nadere concretisering die richting geeft aan de te kiezen instrumenten. Zoals gezegd beginnen we niet opnieuw, we doen recht aan alle ontwikkelingen die er al zijn.

Zoals aangekondigd zal de familie Sanse bij elke pijler zijn opwachting maken om duidelijk te maken wat we nu concreet willen bereiken, uiterlijk in 2012.

5.1 Pijler 1: Onderwijs en ontwikkeling

In deze pijler staan educatie en talentontwikkeling centraal. Het onderwijs en de voorschool spelen een belangrijke rol in het leven van kind en jeugdige als het gaat om talentontwikkeling, educatie, maar bijvoorbeeld ook als vindplaats voor kinderen die extra zorg nodig hebben.

Ambitie

Alle kinderen en jongeren in Assen kunnen een optimale en adequate ontwikkeling doormaken, waarbij alle aanwezige talenten worden benut en ontplooid.

Doelen

- Alle kinderen van 0-4 jaar in Assen ontwikkelen zich dusdanig, dat er een goede startpositie in het basisonderwijs aanwezig is.
- Alle kinderen en jongeren in Assen maken een vloeiende overstap van de ene onderwijsvorm naar de andere.
- Kinderen en jongeren in Assen maken kennis met nieuwe maatschappelijke en technologische ontwikkelingen.
- Ook na schooltijd kunnen kinderen zich ontwikkelen en ontplooiën.

5.1.1. Thema's voor het uitvoeringsprogramma

De inzet van instrumenten

De brede schoolaanpak is en blijft een belangrijk instrument voor het behalen van gestelde doelen. Meer samenwerking tussen partijen, een goede doorstroming van kinderen van de ene naar de andere onderwijsvoorziening of juist naar andere voorzieningen, brengt (risico-) kinderen beter in beeld en draagt bij tot een optimale ontwikkeling. Daarnaast werken we aan de ontwikkeling van dagarrangementen.

Een dagarrangement is: 'een samenhangend en doorlopend aanbod van onderwijs, opvang en vrije tijdsvoorzieningen waar schoolkinderen en hun ouders op basis van behoefte en eigen keuze gebruik van kunnen maken'. De focus in Assen ligt vooral op de ontwikkeling van kinderen; op preventie en de bestrijding van achterstand. Het peuterspeelzaalwerk is een belangrijk instrument bij het opsporen van achterstanden en in de totstandkoming van een goede doorstroming naar het basisonderwijs. Vooral ook voor die kinderen niet naar de kinderopvang gaan.

Voorzieningen

We gaan voor een ruim onderwijsaanbod, een goede onderwijshuisvesting en voldoende voorschoolse voorzieningen. We willen bereiken dat kinderen zo dicht bij mogelijk bij huis naar school kunnen, dat pleit voor een breed voorzieningenaanbod.

Rol van de gemeente

Zoals in hoofdstuk twee al is aangegeven, is de rol van de gemeente ten aanzien van het onderwijsveld sterk veranderd het afgelopen decennium. Steeds meer middelen gaan rechtstreeks naar de scholen en hiermee ook de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs. We voelen ons echter nog wel verantwoordelijk en we willen een belangrijke bijdrage leveren als regisseur op beleid, in het realiseren van voorzieningen, als uitvoerder en handhaver bij de leerplicht en de RMC-functie (Regionaal Meld en Coördinatiefunctie) en het uitgeven en controleren van vergunningen in de kinderopvang.

Boris staat op het punt om voor het eerst naar school te gaan. Hij is een vrolijk jongetje, het oogappeltje van het gezin. Toen hij net drie was, constateerde het consultatiebureau een taalachterstand en de arts adviseerde de ouders om hem op te geven voor een peuterspeelzaal waar ze een taalprogramma aanbieden voor peuters zoals hij. Hij kon gelukkig snel terecht en gaat daar nu met veel plezier naar toe. De peuterspeelzaal is gevestigd in een brede school en als Boris straks vier wordt, kan hij in hetzelfde gebouw naar school. Esther en Dennis hebben een intake gesprek gehad met de leerkracht bij wie hij in de klas komt. Die had al contact gehad met de peuterspeelzaal zodat er een goede overdracht is en de leerkracht straks weet wat Boris nodig heeft en hoe ver hij is in zijn ontwikkeling. Ze gaan op school verder met hetzelfde taalprogramma als hij nu volgt. Dat heeft Esther en Dennis gerustgesteld. Ze hebben ook uitgelegd gekregen dat de school werkt met dagarrangementen. Dat betekent dat er na school een activiteiten aanbod is voor alle leeftijden en dat samen met de ouders en de leerkracht gekeken wordt wat het beste bij Boris en zijn ontwikkeling past.

Box 2: de familie Sanse in 2011

5.2 Pijler 2: Gezond opgroeien

In deze pijler staat met name de zorg centraal. Het gaat om voorlichting, preventief onderzoek en ondersteuning van kinderen, jeugdigen en gezinnen met opvoed- en opgroevragen en problemen.

Ambities

Alle Asser kinderen en jongeren kunnen in evenwicht opgroeien.

Doelen

- Alle jeugdigen en ouders gebruiken hun eigen talenten om met opvoed- en opgroeisituaties om te gaan.
- Alle jeugdigen en ouders hebben laagdrempelig toegang tot advies en zorg, wanneer zij opvoed- en opgroevragen of problemen hebben.
- Alle jeugdigen kunnen in hun buurt deelnemen aan activiteiten in het onderwijs, zorg en welzijn met thema's om een gezonde leefstijl te bevorderen.

5.2.1. Thema's voor het uitvoeringsprogramma

Centrum voor Jeugd en Gezin

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en de Brede School, zijn beide belangrijke instrumenten van het jeugdbeleid en ze moeten in hun verdere ontwikkeling en inrichting dan ook in samenhang worden gezien. Bij het CJG staat de toegang tot advies en zorg van jeugdigen en ouders/verzorgers met opvoed- en opgroevragen en problemen centraal. Hierbij is de samenwerking van professionals in het onderwijs, zorg en welzijn in de duidelijke ondersteuning van het gezin een aandachtspunt. Het is van belang dat deze voorzieningen laagdrempelig en in de nabijheid van ouders/verzorgers en hun kinderen worden aangeboden. De nadere uitwerking hiervan vindt plaats in het beleidsplan CJG.

Sport

Het stimuleren van een gezonde leefstijl door beweging en voeding staat hierbij centraal. Maatregelen op dit terrein worden verder uitgewerkt in de sportnota.

Gezondheid

Het stimuleren van een gezonde leefstijl, waarin overgewicht, maar ook sociaal-emotionele aspecten zoals depressie de aandacht hebben. Specifieke aandacht heeft het gebruik van alcohol en drugs onder jeugd. Dit wordt verder uitgewerkt in de nota Jeugd, alcohol en drugs.

Esmeralda zit op de Havo en haalt daar goede cijfers. In tegenstelling tot haar oudere broer Wesley, heeft zij niet veel vrienden. Zij zit het liefst boven op haar kamer te lezen of te leren. Zij heeft nooit vriendinnen over de vloer en heeft nog niet aan haar ouders gevraagd of ze uit mag. Moeder Esther wordt er soms wanhopig van, zij was als kind heel anders en ze snapt haar dochter niet zo goed. Toen Esther laatst met jongste zoon Boris bij het consultatiebureau was, kreeg zij informatie over het centrum voor jeugd en gezin waar het consultatiebureau nu deel van uitmaakt. Zij vroeg aan de wijkverpleegkundige die Boris woog en mat, of iemand haar eens kon adviseren over haar dochter. Via de wijkverpleegkundige is Esther nu doorverwezen naar een cursus omgaan met pubers en kan Esmeralda terecht voor een oriënterend gesprek bij iemand van het jeugdmaatschappelijk werk.

Box 3: de familie Sansé in 2011

5.3 Pijler 3: Veiligheid

In september 2008 heeft de gemeenteraad van Assen de nota 'Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Assen, 2008-2012' vastgesteld. In deze nota is veel aandacht voor het thema jeugd en veiligheid. In deze pijler gaat het erom dat jongeren zich veilig voelen en om er voor te zorgen dat jongeren de veiligheid niet aantasten.

Ambitie

Kinderen en jongeren voelen zich veilig in Assen.

Doelen

- De overlast en criminaliteit in de wijken veroorzaakt door jongeren, neemt af.
- Problematische jongeren worden intensief begeleid.
- Kinderen en jongeren voelen zich veilig in en rond de school.
- Het voorkomen van overmatig gebruik van genotmiddelen door jongeren.

5.3.1 Thema's voor het uitvoeringsprogramma

Eigen verantwoordelijkheid

Jongeren moeten in Assen veilig kunnen opgroeien. Dus veilig zijn in hun directe woonomgeving, veilig naar school en veilig recreëren en uitgaan. Als dat niet lukt, dan is ondersteuning nodig.

Ouders/verzorgers zijn verantwoordelijk voor hun kinderen en die rol neemt de gemeente niet over. Als jongeren zich onveilig voelen, dan gaan we in gesprek met de jongeren over de oorzaak en de oplossingen. Dat kan als groep, maar ook als individu.

Maatregelen

Om problemen op te lossen, is het van belang een aanbod te hebben dat een mix bevat van preventieve, repressieve en curatieve maatregelen. Jongeren kunnen in aanraking komen met zaken zoals drugs, alcohol of criminaliteit. Een goed preventiebeleid maakt dat de weerbaarheid van jongeren wordt vergroot. Zo kunnen ze zelf tot een goede keuze komen en wordt afglijden voorkomen. Als het dan toch misgaat en problemen beginnen te ontstaan, is het zaak om met de jongere te werken aan gedragsverandering. Wanneer het gedrag niet verandert door hulpverlening, dan moet duidelijk zijn dat gedrag ook consequenties heeft. In het Veiligheidshuis gaat gewerkt worden aan een sluitende aanpak. Hier is wederom sprake van repressief en curatief beleid. Alleen straffen is niet altijd voldoende. Een straf met een goed onderbouwd programma om de leefstijl aan te passen, werpt veel meer vruchten af.

Ketensamenwerking

Om bovenstaande te kunnen bereiken, zowel als het gaat om het aanspreken van jeugdigen en hun ouders als ook om het uitvoeren van maatregelen op allerlei gebied is samenwerking in de keten van groot belang. Op beleidsmatig niveau is de gemeente hiervoor regisseur. In de uitvoering speelt het veiligheidshuis hierin een belangrijke rol.

Het is belangrijk dat jeugdigen zo kort mogelijk in aanraking komen met huiselijk geweld of kindermishandeling, zodat jeugdigen ook na vervelende situaties hun talenten verder kunnen ontwikkelen.

Specifieke aandacht zal de inbedding van de resultaten uit het project Daphne hebben om signalering, doorverwijzing en melding van kindermishandeling te verbeteren. De inbedding zal de komende tijd met name plaatsvinden binnen de landelijke ontwikkeling van de Raak-aanpak. Deze aanpak moet ertoe leiden dat er op provinciaal niveau een werkwijze is om huiselijk geweld en kindermishandeling zo snel mogelijk aan te pakken.

5.4 Pijler 4: Startkwalificatie, arbeid en inkomen

Een startkwalificatie is van belang voor jongeren om toegang te krijgen tot de arbeidsmarkt en een inkomen te krijgen en uiteindelijk op een volwaardige plek in de maatschappij. De (wettelijke) startkwalificatieplicht vervangt sinds augustus 2007 de leerplicht als jongeren 16 worden.

In juni 2008 heeft de gemeente Assen namens de RMC regio een convenant ondertekend met scholen en ministerie waarin wordt afgesproken dat het aantal voortijdig schoolverlaters in het schooljaar 2010/2011 met 40% is gedaald ten opzichte van het schooljaar 2005/2006. Dit om de Lissabon doelstelling te halen dat in 2011 het aantal schoolverlaters met de helft is verminderd ten opzichte van het jaar 2000.

Ambities

Alle jongeren hebben onderwijs, werk of dagbesteding, waarbij onderwijs, waar mogelijk, boven werk gaat.

Doelen

- Het aantal jongeren dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat, is in 2011 gedaald met 40% (ten opzichte van 2005).
- Jongeren bereiken het voor hun hoogst mogelijke niveau in onderwijs en werk.
- Het aantal jongeren tot 27 jaar dat nu een uitkering heeft, wordt verminderd.
- Onderwijs en arbeidsmarkt sluiten beter op elkaar aan.

5.4.1 Thema's voor het uitvoeringsprogramma

Het kind centraal

Het kunnen leveren van maatwerk is essentieel, problemen en oplossingen kunnen voor elke individuele jongere immers anders zijn. Jongeren moeten het voor hen hoogst haalbare onderwijs niveau halen voordat ze toetreden tot de arbeidsmarkt. Ze worden daartoe uitgedaagd door individuele begeleiding. Hierbij worden verschillende mogelijkheden verkend en vindt er afstemming plaats met de ouders/verzorgers en eventueel andere professionals die betrokken zijn bij de jongere of het gezin. Voor sommige is een startkwalificatie niet haalbaar, dat gaat dan om jongeren van de praktijkschool, zeer moeilijk lerende kinderen en meervoudig gehandicapte kinderen. Zij worden vrijgesteld van de startkwalificatieplicht, maar wij laten ze niet los. Ook dan zoeken wij naar de meest geschikte oplossing in een leer en/of werk situatie. Wij hebben recent meer nieuwe taken erbij gekregen als lokale overheid bijvoorbeeld als het gaat om de Wet sociale werkvoorziening (Wsw¹⁷). Van belang is dat wij een combinatie kunnen maken tussen jeugdbeleid, Wmo beleid en de Wsw waardoor jongeren niet tussen wal en schip raken maar snel en adequaat worden geholpen.

¹⁷ Wsw: Wet sociale werkvoorziening. De sociale werkvoorziening biedt arbeidsgehandicapten een aangepaste werkplek

Preventie

Preventie vanaf het eerste begin is voor deze pijler zeer belangrijk. Uit onderzoek blijkt dat ingrijpen in de voorschoolse periode risico's op latere leeftijd verkleint. Ook soepele doorgaande lijnen (zie ook doelstelling van pijler 1) tussen de verschillende schooltypen verkleinen de risico's op uitval. Het mbo heeft de grootste kans op uitval en heeft dus extra aandacht bij de inzet van maatregelen.

Keten

Een sterke keten is voor deze pijler onontbeerlijk. Van signalering tot uitvoering en van onderwijs tot zorg hebben we nodig om de doelen te bereiken. Veel factoren die leiden tot schooluitval zijn niet direct onderwijs gerelateerd en moeten dus in andere sectoren worden opgelost. Samenwerking tussen maatschappelijke partners is cruciaal. De zorgadviesteams die op de scholen werkzaam zijn, vervullen een belangrijke rol in de signalering van en zorg voor risicoleerlingen. Ook het jongerenloket is een belangrijk instrument. Als basis is een goede verzuimregistratie van groot belang zodat bekend is welke jongeren (dreigen) uit te vallen.

Voor de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is het bedrijfsleven een belangrijke partner. Wij maken ze enthousiast om stageplekken en leerwerkplaatsen ter beschikking te stellen. Daarnaast is er aandacht voor de praktijkonderdelen binnen opleidingen, die moeten zorgen voor een goede aansluiting op werk.

Wesley zit op het ROC en volgt daar de opleiding tot beveiligers. Hij vindt de opleiding niet zo leuk. De school is groot, het is gemakkelijk om te spijbelen en te doen wat hij het liefst doet: op straat hangen met z'n vrienden, beetje ouwehoeren, sigaretje roken en soms een blowtje draaien. Thuis hebben zijn ouders het niet breed en in een krantenwijk heeft hij geen zin. Hij weet dat sommige van de vrienden van zijn vrienden op een gemakkelijke manier aan geld komen en is daar ook wel in geïnteresseerd. Op een middag gaat de telefoon, Dennis die toevallig thuis is, neemt op. Het is een leerplichtambtenaar van de gemeente. Zij zegt van het zorg advies team te zijn van het ROC, een groepje mensen dat kinderen met (dreigende) problemen bespreekt. Dennis weet van geen problemen en is verbaasd te horen dat zijn zoon veel afwezig is. De leerplichtambtenaar meldt ook nog dat zij contact heeft gehad met een jongerenwerker die Wesley veel op straat tegenkomt en zich zorgen maakt dat Wesley zich met de verkeerde vrienden in laat en dan wel eens het criminele pad op kan gaan.

De leerplichtambtenaar nodigt Wesley met zijn beide ouders uit voor een gesprek met haar en de jongerenwerker.

Box 4: de familie Sanse in 2011

Pijler 5: Vrije tijd

Naast school en werk speelt de vrije tijd een grote rol in de ontwikkeling en ontplooiing van kinderen en jeugdigen. Jeugdigen kunnen verschillende keuzes maken: van rondhangen tot voetballen, van gamen tot vioolles en van toneellessen tot skateboarden.

Vrije tijd is een aanvulling op scholing en werk, ook daar kan het beste uit jeugdigen gehaald worden. Qua benutten van talenten is een doorlopende lijn van onderwijs naar naschoolse tijdsbesteding wenselijk.

In het collegeprogramma worden de ambities uitgesproken activiteiten voor jongeren in de wijken te bevorderen en te zorgen voor voldoende speel- en ontmoetingsplekken.

Ambities

De ontplooiingskansen voor de Assense jeugd in de vrije tijd zijn optimaal.

Doelen

- De gemeente faciliteert Assenbreed mogelijkheden tot ontplooiing door middel ongeorganiseerde vrijetijdsbesteding. Zo zijn er voldoende openbare (sport)faciliteiten voor alle jongeren.
- Er is een breed en gevarieerd aanbod van georganiseerde vrijetijdsbesteding. Elke jongere moet hierdoor de mogelijkheid hebben om deel te nemen aan een zinvolle (op ontplooiing gerichte) activiteit in zijn/ haar vrije tijd, die past bij zijn/ haar interesses.
- Er is extra aandacht voor jeugd met een beperking of achterstand om hen te laten participeren in het reguliere aanbod. Door de fysieke en financiële toegankelijkheid van activiteiten te verbeteren, komt ook voor deze groep een gevarieerder aanbod beschikbaar.
- In wijken en rond schoolgebouwen is voldoende oppervlakte beschikbaar voor kinderen en jongeren om te spelen.

5.5.1. Thema's voor het uitvoeringsprogramma

Instrumenten

De ervaring leert dat jongeren niet altijd even goed op de hoogte zijn van het bestaande aanbod aan activiteiten. Bij de uitvoering van deze kadernota is het realiseren van een goed en toegankelijk informatiepunt een belangrijk uitgangspunt. Het bestaande Jongeren Informatie Punt (JIP) bij de bibliotheek Assen zou hiervoor kunnen worden aangewend.

Zoals in pijler één beschreven, werken we aan het realiseren van dagarrangementen, aangezien het hier gaat om onderwijs en vrije tijd, zijn de uitgangspunten net zo goed voor deze pijler van belang.

Sociaal cultureel werk en wijkverenigingen zijn vooral belangrijk voor de jonge jeugd in de wijken. Van belang is dat we meer overzicht krijgen van wat er nu gebeurt zodat eventuele lacunes in het aanbod kunnen worden opgespoord en ingevuld.

In 2008 is de regeling voor sportjeugdleden verbreed om de maatschappelijke participatie van jongeren in verenigingsverband op het terrein van sport, welzijn, cultuur en educatie te bevorderen.

Door de inzet van sportbuurtwerk willen wij met sport de jongeren op laagdrempelige wijze bereiken. Zo leveren wij een bijdrage aan het versterken van de sociale infrastructuur van de wijken.

Een nieuw instrument dat aansluit op het sportbuurtwerk, is de inzet van combinatiefuncties. In 2009 volgt hierover nadere planvorming, een belangrijk uitgangspunt is dat ze worden aangewend voor het ondersteunen van de sport- en cultuursector. Met de inzet van combinatiefuncties wil het rijk de volgende doelen realiseren:

- Het uitbreiden van het aantal brede scholen met sport- en culturaanbod in zowel het primair als het voortgezet onderwijs;
- Het versterken van sportverenigingen met oog op hun maatschappelijke functie en de inzet van sportverenigingen voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk;

- Het stimuleren van een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen;
- Het bevorderen dat de jeugd tot 18 jaar vertrouwd raakt met één of meer kunst- en cultuurvormen en het onder jongeren stimuleren van actieve kunstbeoefening.
- Een belangrijk instrument voor speelruimtebeleid betreft wijkspeelplannen die worden opgesteld samen met de buurtbewoners. In die plannen wordt steeds meer uitgegaan van spelaanleidingen in plaats van kant en klare voorzieningen. Daarbij wordt ook zoveel mogelijk uitgegaan van het tegen gaan van vervreemding van de natuur.

Voor het verder verbeteren van de voorzieningen in de buitenruimte voor de 12+ jeugd heeft het college in 2008 extra middelen uitgetrokken (1 miljoen euro).

Een belangrijk instrument in het begeleiden van de vrije tijdsbesteding van jongeren is het jongerenwerk. De aanpak gaat verder dan alleen leuke dingen doen, het heeft een pedagogisch aspect: (groepen) jongeren begeleiden in hun ontwikkeling tot zelfstandige en zelfredzame mensen. Voorts zijn signalering en doorverwijzing belangrijke taken voor het jongerenwerk. Het jongerenwerk is een belangrijke vindplaats voor jongeren met problemen. Afstemming met het centrum voor jeugd en gezin, zorgadviesteams op school en eventueel de leerplicht is belangrijk. Het is van belang dat in het uitvoeringsprogramma keuzes worden gemaakt waar, voor wie en op welke wijze de formatie jongerenwerk wordt ingezet.

In Assen hoeft een laag inkomen voor jeugdigen geen belemmering te vormen om te participeren in vrije tijdsactiviteiten. Maatregelen hiervoor staan in de nota 'Meedoen mogelijk maken'. Ouders in een bijstandssituatie krijgen bijvoorbeeld jaarlijks extra geld zodat hun kinderen lid kunnen worden van een sportvereniging. In de Cultuurnota 2009-2011 Cultuurpalet wordt de jeugd als een belangrijke doelgroep beschouwd. Cultuur is een essentiële aanvulling op de opvoeding en het onderwijs en geeft instrumenten om maatschappelijke waarden vorm te geven.

Cultuureducatie is één van de instrumenten om de jeugd vertrouwd te maken met één of meer kunst- en cultuurvormen en het stimuleren van actieve kunstbeoefening onder jongeren.

Stichting Kunst en Cultuur Drenthe heeft een coördinerende functie voor alle Drentse gemeenten en biedt in de vorm van Kunstmenu voor het primair en Cultuurtraject voor het voortgezet onderwijs een doorgaande leerlijn aan op gebied van cultuureducatie. Daarbij wordt bedoeld per jaar de keuze voor een kunstdiscipline (dans, theater, museum, cultuurhistorie etc.) met een voorstelling of bezoek en daaraan gekoppeld een educatief programma. Vrijwel alle scholen in Assen nemen Kunstmenu en Cultuurtraject af.

Het ICO vervult een leidende positie als het gaat om de uitvoering van het bovenstaande, daarnaast biedt ze een gevarieerd cursusaanbod cultuureducatie - waarin ruimte voor kennismaking - kwaliteitsbevordering en talentontwikkeling, ook in de regio. Het huidige aanbod kenmerkt zich door de kennismakingsfase (bijvoorbeeld kunstmenu), de oriëntatiefase (bijvoorbeeld oriëntatielessen of kort lopende cursussen) en de scholingsfase (de reguliere lessen en cursussen). Ook heeft het ICO aandacht voor talentontwikkeling.

De jeugd is ook voor de Bibliotheek Assen een belangrijke doelgroep. De bibliotheek werkt samen met het onderwijs, stelt projectcollecties samen, biedt studiemogelijkheden voor scholieren en studenten en ondersteunt het onderwijs via mediatheek en lessen in informatievaardigheden en media-educatie. De grootste doelgroep is de jeugd tot 12 jaar. Om deze groep goed te bereiken zijn het onderwijsbeleid in de wijken en de ontwikkelingen rond het concept Brede School een belangrijk kader voor de bibliotheek.

De lokale amateurkunstverenigingen zijn een belangrijke bron voor de vrije tijdsbesteding van de jeugd. Binnen een vereniging krijgen leden de kans om zich verder te bekwamen in een cultuurdiscipline waarbij ze tevens deel uitmaken van een groep en een bijdrage leveren aan een gezamenlijk resultaat.

In de stimuleringsregelingen cultuur en cultuurparticipatie worden activiteiten extra ondersteund die voor en met jeugdigen worden georganiseerd.

Een podium voor (pop)muziek is van groot belang voor de jeugd vanaf ca. 14 jaar. In 2009 zal de gemeente onderzoek doen naar de realiseerbaarheid van een dergelijk podium, wellicht gecombineerd met andere (podium)kunsten in het amateur-circuit.

Wijkgericht

Genoemde instrumenten moeten zoveel mogelijk wijkgericht worden ingezet, zo dicht mogelijk bij het kind of de jongere. Deze benadering sluit goed aan bij andere instrumenten zoals de brede school of het centrum voor jeugd en gezin. Bovendien vergroot het de sociale infrastructuur in de wijken als er meer aandacht en aanbod voor activiteiten voor de jeugd is.

Rol gemeente

Vrije tijdsbesteding kan heel breed worden ingevuld. De rol van de gemeente in deze pijler is heel divers: wij zijn verantwoordelijk voor (het realiseren van) sportvoorzieningen, we subsidiëren verschillende aanbieders van vrije tijdsbesteding (ICO, sport- en culturele verenigingen, welzijn en jongenwerk) en we maken beleid als het gaat om cultuurparticipatie, pop- en podiumbeleid, dagarrangementen en combinatiefuncties.

Deze pijler is veelomvattend, in het uitvoeringsprogramma moeten keuzes worden gemaakt over welke instrumenten waar in te zetten.

Het is feest in Assen, het is namelijk de Nacht van de Jeugd. Sinds enkele jaren wordt dat eens per jaar georganiseerd. Eerst alleen door het jongerenwerk, de laatste jaren hebben jongeren zelf steeds meer de regie over genomen, dragen ze zelf ideeën aan en hoeft de jongerenwerker alleen nog wat te adviseren en de contacten met de gemeente te onderhouden. Eén van de vrijwillige jongeren is Wesley. Het gesprek met de leerplichtambtenaar, zijn ouders en de jongerenwerker is nu bijna een jaar geleden en het heeft indruk op hem gemaakt. Hij is geschrokken van de ernst waarmee ze hun zorg uitten dat hij het verkeerde pad op zou gaan. In dat gesprek en gesprekken die volgden, kwam hij er zelf achter dat de beveiligingsopleiding niets voor hem is. Hij doet nu de opleiding voor evenementenbeleid en die bevalt hem veel beter. Hij is trots op het feest van vanavond waaraan hij een steentje heeft bijgedragen.

Dochter Esmeralda is geen feestbeest en zal dat misschien ook niet worden. Het feest van haar broer is niet aan haar besteed. Enkele maanden begeleiding van een maatschappelijk werker heeft er voor gezorgd dat ze beter in haar vel zit. Esmeralda voelt zich thuis niet goed begrepen en de maatschappelijk werker had alle tijd voor haar. Samen hebben ze het onder meer gehad over een vrije tijdsinvulling waar ze ook de deur voor uit zou moeten en nu is ze lid van een toneelclubje van het ICO. In het begin vond ze het doodeng, maar inmiddels heeft ze er veel plezier in.

Box 6: de familie Sanse in 2011

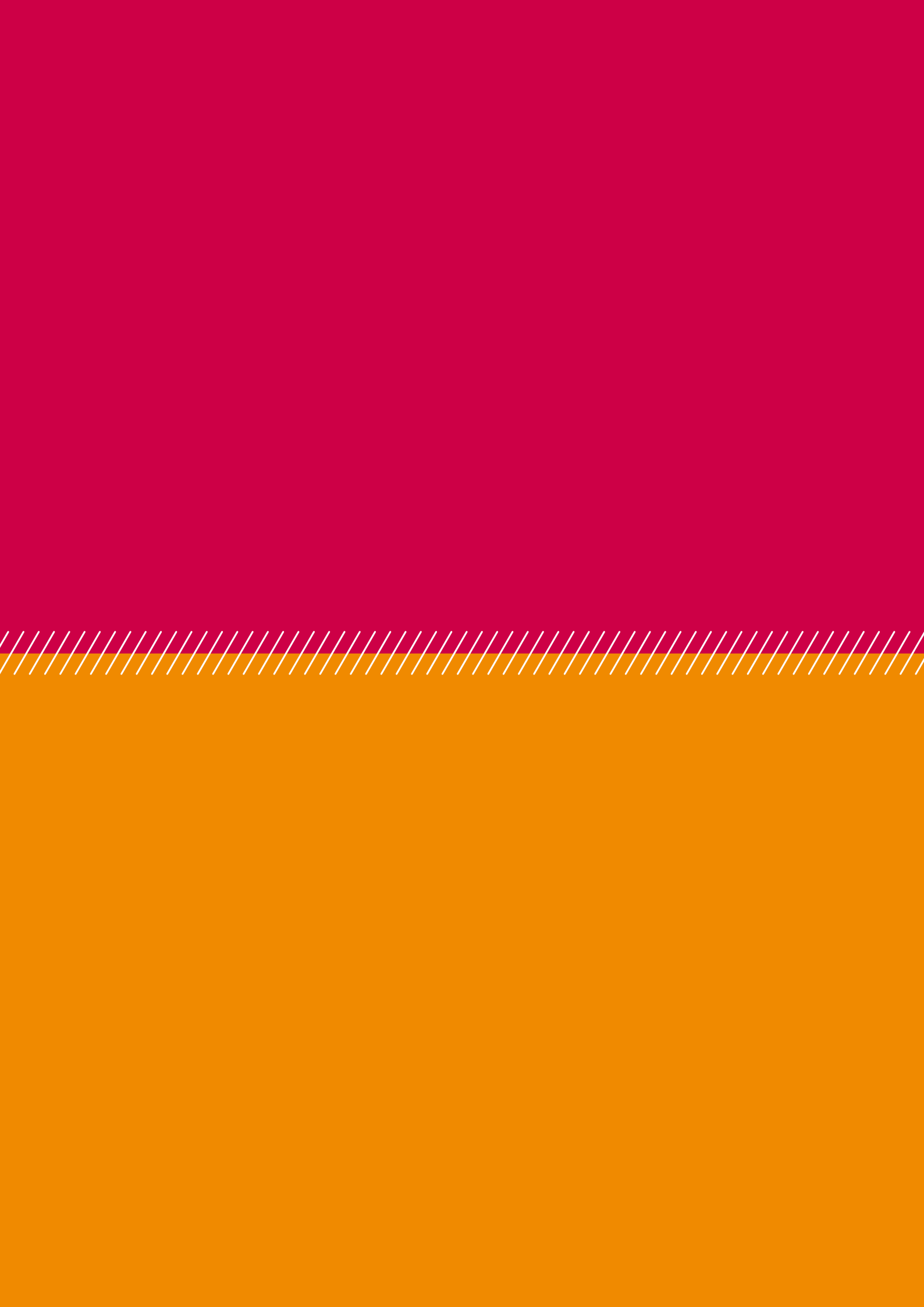
6. Vooruitblik op de uitvoering

Zoals eerder genoemd in de kadernota, worden in het uitvoeringsprogramma de maatregelen beschreven die nodig zijn om de ambities en doelstellingen te realiseren. In de uitvoeringsprogramma's wordt beschreven hoe de in de kadernota gestelde ambities worden waargemaakt. Per pijler en per doel wordt benoemd welke actie en/of maatregel nodig is, welke planning nagestreefd wordt en welk budget hiervoor nodig zal zijn.

Naast het uitvoeringsprogramma komen er ook beleidsnota's die uitvoering geven aan de gestelde ambities in de pijlers. Hiervan wordt een planning gemaakt waaruit duidelijk wordt wanneer welke zaken worden opgepakt.

Als laatste genoemd, maar zeker niet het minst belangrijk, is de inzet van jeugdparticipatie. Jongeren willen graag meepraten, maar wel over zaken die hun leefwereld aangaan. Uit de gehouden enquête blijkt dat plannen van de gemeente niet zo hoog scoren op het verlanglijstje van de jongeren. Voorzieningen en activiteiten echter wel, met name daarbij zullen we jongeren op een laagdrempelige wijze vragen mee te denken en mee te praten. Daarvoor wordt een aanpak met instrumenten ontwikkeld. Deze aanpak wordt met voorrang ontwikkeld en in 2009 voorgelegd aan de raad.

Overzicht van pijlers en instrumenten van het jeugdbeleid.

Jongeren groeien op tot volwassenen die zelfstandig, volwaardig en actief deelnemen aan de maatschappij.

Pijlers Instrumenten	Onderwijs en Ontwikkeling	Gezond Opgroeien	Veiligheid	Startkwalificatie Arbeid en inkomen	Vrije tijd
Brede school					
Centrum jeugd en gezin					
Aanpak huiselijk geweld					
Aanpak voor- tijdig schoolver- laten					
Sport					
Jongerenwerk					
Jeugdgezond- heidszorg					
Lokaal educa- tieve agenda					
Peuterspeelzaal- werk					
Voor- en vroeg- schoolse edu- catie					
Doorgaande leer- en ont- wikkelingslijnen					
Dagarrange- menten					
Welzijnswerk					
Combinatiefunc- ties					
Leerplicht/RMC					

PARTICIPATIE

1. Dit is geen uitputtende lijst en de volgorde is willekeurig. Dit schema laat vooral zien hoe de verschillende pijlers en instrumenten met elkaar samenhangen.

Verslag werkconferentie integraal jeugdbeleid Assen 22 september 2008

Wethouder Jaap Kuin houdt een welkomstwoord waarin hij beschrijft hoe de gemeente Assen aan de slag is met het jeugdbeleid en wat het doel is van de conferentie, namelijk het gezamenlijk formuleren van de belangrijkste ambities en doelstellingen van Assen op het terrein van het jeugdbeleid voor de komende jaren. Jongeren zijn niet uitgenodigd, zij worden op het jongerenfeest van 17 oktober om hun mening gevraagd. De werkconferentie is ingericht met vier workshops. In dit verslag worden de belangrijkste uitkomsten per workshop beschreven.

Workshop onderwijs en ontwikkeling

De volgende ambities werden voorgesteld en bediscussieerd:

- Er toe bijdragen dat de kinderen in Assen een optimale en adequate ontwikkeling kunnen doormaken. Dat betekent het creëren van optimale omstandigheden.
- Alle talenten die er zijn en die kinderen/jongeren in zich hebben, benutten.
- Schoolsucces en doorstroming naar diverse onderwijsvormen en uiteindelijk naar betaald werk.
- Deelname aan diverse activiteiten in de vrije tijd.
- Gebruikmaking van diverse zorg- en opvangmogelijkheden.

De volgende doelstellingen werden voorgesteld en bediscussieerd:

- In 2011 willen wij (alle instanties die zich bezighouden met kinderen en jeugd (van –9 maanden tot en met 27 jaar) een doorgaande leerlijn/zorglijn ontwikkeld hebben.
- Betere afstemming tussen alle instanties die iets te maken hebben met jeugd (vb. jeugdzorg, onderwijs, meldpunt huiselijk geweld, politie etc.).
- Probleemsignalen opvangen en structuur bieden aan jongeren tussen de 12 en 16 jaar.
- Schooluitval (voornamelijk in het Mbo) met 50% reduceren en het aantal jongeren met een startkwalificatie verdubbelen.
- Terugdringen van foutieve schoolkeuzes (met name bij VMBO leerlingen).
- Terugdringen van het aantal analfabeten en taalontwikkeling bevorderen.

Workshop gezond opgroeien

De volgende ambities werden voorgesteld en bediscussieerd:

- Optimale en adequate ontwikkeling van kinderen (pro-actief en reactief).
- Creëren van optimale omstandigheden.
- Talenten benutten door kinderen.
- Snel, goed, gecoördineerd advies en hulp op maat.
- Laagdrempelige voorzieningen (herkenbaar en bereikbaar): wanneer wordt iets als laagdrempelig ervaren door ouders?
- Benutten talenten van de ouders.
- Welbevinden.
- Schoolsucces.
- Doorstromen onderwijs of werk.
- Deelname activiteiten in de vrije tijd.
- Gebruik zorg en opvang.
- Geen uitval of achterstand van jongeren.
- Geen gezin tussen wal en schip in de hulpverlening.

De volgende doelen werden voorgesteld en bediscussieerd:

- Alle Asser kinderen kunnen in evenwicht opgroeien.
- Ieder probleem kent een probleemeigenaar (goede structuur van verwijzing, hulp en terugkoppeling).
- In de wijk / buurten voor de bewoners bekende gezichten zoals de wijkagent.
- Betrek niet alleen jongeren maar ook ouders met kinderen van – 9 maanden tot en met 23 jaar.
- Weet hoe de wijk eruit ziet en anticipeer daar op dan krijg je aansluiting en creëer je optimale omstandigheden.
- Anticiperen op gezondheidsproblemen (bijvoorbeeld alcohol, overgewicht, psychosociale problemen).
- Zet in op gezonde ontwikkeling.
- Coördinatie: wie doet wat en is waar verantwoordelijk voor?
- Trajectbegeleiding bij multiproblemen.
- Wat vinden ouders laagdrempelig? Hoe krijg je ze binnen? Hoe willen ze geholpen worden?
- Bemoeizorg en continuïteit van zorg zo weinig mogelijk gezinnen tussen wal en schip.
- Hoe bereik je jongeren vanaf 12 jaar, die melden zich niet bij het CJG.
- Sportaanbod in en buiten school dient op orde te zijn. Dit is belangrijk voor de gezondheid van kinderen en jeugd, maar heeft ook sociale functie. Ook kunst en cultuur dienen gefaciliteerd te worden.
- Signaleren: niet vrijblijvend!
- Zorgen delen, spreek elkaar aan.
- Laagdrempelige voorziening in de wijk. Servicegericht. Het moet leuk zijn! Aandacht voor 12-18 / 18-23 jarigen.
- Betrek bewoners, stimuleer eigen initiatief.

Workshop Startkwalificatie, arbeid en inkomen

De volgende ambities werden voorgesteld en bediscussieerd:

- Preventieve aanpak doelgroep van 16-18 jaar.
- Sluitende aanpak 18-27 jaar.
- Betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt.

De volgende doelen werden voorgesteld en bediscussieerd:

- Match vraag en aanbod (onderwijs - bedrijven).
- Preventieve aanpak moet vanaf 13/14 jaar.
- “Coach” per gezin/jongere.
- Snellere preventie: - afstemming met alle betrokken rond de jongere, - schulden.
- Goede verzuimregistratie.
- Moeten we onze eisen bijstellen als maatschappij?
- Hulpverlening afstemmen op cliënt/vraag gericht werken.
- Betere voorlichting.
- Outreachend op jongere leeftijd.

Workshop Vrije tijd

- De volgende ambitie werd voorgesteld en bediscussieerd:
- Omdat er nog geen beleid op dit thema is, wordt de volgende ambitie voorgesteld:
“De ontplooiingskansen voor de Assense jeugd in de vrije tijd zijn optimaal.”

De volgende doelstellingen werden voorgesteld en bediscussieerd:

- De gemeente faciliteert Assenbreed mogelijkheden tot ontplooiing van ongeorganiseerde vrijetijds besteding.

- Er zijn voldoende (openbare) sportfaciliteiten voor alle jongeren in Assen.
- Er is aandacht voor specifieke doelgroepen jeugd (b.v. rugzakgelden) om ze te laten participeren in het reguliere aanbod (buurt-, muziek-, toneelverenigingen, etc.).
- Er is een breed en gevarieerd aanbod op het gebied van georganiseerde vrijetijdsbesteding.
- Dit is nu al redelijk aanwezig. Behalve de inhoud van het aanbod is ook de fysieke en financiële toegankelijkheid daarvan van belang. Een goede toegankelijkheid maakt het aanbod voor doelgroepen met een beperking ook breder.
Het is duidelijk voor verenigingen waar zij ondersteuning kunnen krijgen bij het begeleiden van jongeren in hun vereniging. Denk aan: subsidie, ondersteuners, etc.
Er is een laagdrempelig programma.
- Deze toegankelijkheid houdt in dat het voor jongeren en hun ouders/ verzorgers eenvoudig te vinden is wat er aan activiteiten voor de jeugd wordt aangeboden. Maar ook dat zij er makkelijk heen kunnen (fysieke en sociale toegankelijkheid).
- Ingerichte openbare ruimte hiermee worden ontmoetingsplekken bedoeld, denk aan: trapveldjes, jeugdsoos, (omgeving) verenigingsgebouw etc.
- Elke jongere heeft minimaal één zinvolle manier om zijn/ haar vrije tijd te besteden.

Workshop Participatie

De volgende ambities werd voorgesteld en bediscussieerd:

- We hebben een klimaat waarin het normaal is dat jongeren meedenken, meepraten en meedoen, als volwaardige burgers van Assen. Dit betekent vooral dat jongeren op hun eigen niveau initiatieven kunnen nemen om eigen doelen te realiseren en dat zij daarin serieus worden genomen door de gemeente.
- We hebben gemeentelijk beleid dat op onderwerpen die de jeugd raken, zo goed mogelijk aansluit bij de ideeën van jongeren over deze onderwerpen.
- Jongeren zijn zich bewust van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.

De volgende doelstellingen werden voorgesteld en bediscussieerd:

- Bij zaken die jongeren aangaan, wordt hen de mogelijkheid geboden daar op passende wijze in te participeren.
- Dit betekent voor de gemeente dat zij per onderwerp een selectie van jongeren maakt die de relevante groep vertegenwoordigen en kunnen meedenken. De participatie moet ook worden vormgegeven op een manier die jongeren aanspreekt. De jongerenraad is bijvoorbeeld geen succesvolle vorm gebleken. Het is belangrijk dat de gekozen vorm laagdrempelig is.
- Iedere jongere is op de hoogte waar hij/zij vragen kan stellen en participeren (contactpunt helder) en waarover hij kan participeren (beleid helder).
- De gemeente heeft oor voor zaken die de jeugd bezighouden.
- Het jeugdbeleid bevordert de ontwikkeling van maatschappelijke verantwoordelijkheid bij jongeren.
- Hierdoor ontdekken jongeren ook zelf dat het normaal is om mee te doen.
- Ouders hebben een duidelijke rol in het proces van participatie.
- Jongeren verleiden om te participeren.
- Als probleem wordt ervaren dat jongeren vaak achteraf van alles vinden, maar dat het moeilijk is hen van te voren bij het besluitvormingsproces te betrekken. Voorstellen waren: duidelijk maken wat ze er voor terug krijgen en een beloning voor participatie.
- Binnen het beleid rondom participatie is veel aandacht voor integratie (voor jongeren met een achterstand of handicap).

Uitkomsten van de enquête onder jongeren naar hun wensen en behoeften met betrekking tot jeugdparticipatie.

De enquête is afgenomen door de jongerenwerkers op het door hen georganiseerde feest op 17 oktober. Dit feest is naar schatting door 400 à 500 jongeren bezocht.

Aantal geheel of gedeeltelijke ingevulde enquêtes: 88

Vragen en antwoorden

1. Zou je willen meepraten/denken over wat er in Assen gebeurt voor de jeugd?

Ja, zeggen 61 jongeren en

Nee, zeggen 27 jongeren.

2. Wat vind jij belangrijke onderwerpen om over mee te praten/mee te denken?

voorzieningen (uitgaan, sport, vrije tijd) voor jongeren: 53 keer.

activiteiten die voor jongeren worden georganiseerd (uitgaan, sport, vrije tijd): 40 keer.

plannen en regels van de gemeente voor jongeren: 5 keer.

3. Op welke manier zou je mee willen praten?

- via internet/post : 61 keer

- eenmalig over een onderwerp: 11 keer

- vaker in een groep: 5 keer

Suggestie van een jongere: via de MSN

4. Zou je zelf wat willen doen voor meer activiteiten voor de jeugd in Assen?

Ja, zeggen 47 jongeren en

Nee, zeggen 36 jongeren.

5. Wat vind je op dit moment belangrijk voor jeugd in Assen?

uitgaan 38 keer

feesten: 15 keer

sport en bewegen 7 keer

meer activiteiten 6 keer

hangplekken 5 keer

muziek 2 keer

veiligheid 2 keer

vrije tijd 2 keer

soos 1 keer

6. Vind je het goed als de gemeente contact met je opneemt om hierover door te praten?

39 jongeren hebben daar ja ingevuld en naam en adres achtergelaten.